

F. 318
14(24)

EMINENTISSIMO,

AC

REVERENDISSIMO

DOMINO

NONIO

DA

CUNHA, E ATAIDE,

Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Præs-
bytero Cardinali, Episcopo, Ca-
pellano Maiori, & Serenissi-
mi Portugaliæ Regis de
Statu a Consilijs,

ac

In Univerfa Lusitanæ Coronæ Di-
tione Inquisitori Generali,

&c.

27. Hæc autem solutio ex præsumptis voluntatibus testatorum fit, & aliud dicitur
 28. Item quoad legatum alimentorum dicitur in eo, quod dicitur datus in meta-
 29. Legatum vero ordinatum huic legatario capite minuto, & posterius in
 30. Eademque distinctio inter legatum annuum ordinatum, & alimentorum, lo-
 31. Si legatarius, cui legatum annuum fuit relictum, terras hominis fiat, & postea
 32. Legatum annuum non recipietur, si legatum non recipiat. prædicta
 33. Quæstio tamen, utrum legatum alimentorum sit in re, an in fructibus, & si
 34. Quæstio tamen, utrum legatum alimentorum sit in re, an in fructibus, & si

CONIMBRICÆ

Ex Typ. in REGIA ARTIUM COLLEGIO SOCIET. IESU
 Anno Domini 1720.

Cum Prætoribus Superioribus, & Magistris
 27. Anver
 28. Nifi
 29. Legator
 30. piti dim
 31. vus
 32. Sive sit legatum
 33. unde capite min

AD TITULUM DE LEGATIS & FIDEICOMMISSARIIS
 PRO PRIMO
 LITERARUM EXAMINE SUBEUNDO,
 CÆSAREAS
 CONCLUSIONES
 DEDUCTAS

EX
 NOTATIS AD TITULUM ff. DE LEGATIS,
 & fideicom. libro 3.

PATROCINANTE

NOBILISSIMO, AC ERUDITISSIMO
 DOMINO D.

EMMANUELE DE MATTOS

*CÆSAREI JURIS INTERPRETE ACUTISSIMO, IN COL-
 legio Regali Collega colendissimo, ac sæpe sæpius Rectore eme-
 ritissimo, in Portuensi Senatu Senatore eximio, & pro me-
 ritis ad maiora fastigia, & dignitatum culmina
 promovendo,*

Defendendas proponit

EMMANUEL DE SEQUEYRA
 SOARES,

Suo quinto Juris Civilis anno die 27 hujus
 mensis hora. 7

PRINCIPALITER
 VENTILABITUR:

Utr. Incertus de statu suo possit adire hereditatem? Affirmativè.

AD PRIMUM
LITTERARUM EXAMINE SUBIUNDO,
CESAREAS
CONCLUSIONES
DEDUCTAS

EX
NOTATIS AD TITULUM H. DE LEGATIS,
& fideicom. libro 3.

PATROCINANTE

NOBILISSIMO, AC ERUDITISSIMO
DOMINO D.

EMMANUEL DE MATOS
CESAREI JURIS INTERPRETE ACUTISSIMO, IN COL-
legio Regali Collega celeberrimo, ac saepe saepe Regere em-
ritissimo, in Portuensi Senatu Senatore eximio, & pro me-
ritis ad maiora fastigia, & dignitatum culmina
Defendendas proponit

EMMANUEL DE SEQUEYRA
SOARES

in D. de Synchrono Juris Civilis annodis huius
mensis horum

PRINCIPALITER
VENTILABITUR:

Uti lucetis de hinc suo possit adire hereditatem Affirmative

AD TITULUM DE LEG. & fideicom. lib. 3. de perso- nis, quibus testamenti factio denegatur.

*Ad 7. C. Ulp. lib. 1. fideicom. in l. 1. in principio, & § 1. cum qua-
tuor sequentibus hoc nostro titulo.*

INCERTO de statu proprio testamentum facere prohibetur.

Ut incertitudo testandi facultatem impediatur, debet veritari inter extrema, in quorum aliquo incertus testamentum facere nequeat.

Si in utroque extremo incertus testari possit, incertitudo non attenditur.

Incertus dicitur ille, qui fluctuat circa extrema, quin iudicium formet.

Miles incertus de statu suo testamentum facere non potest.

Si miles, qui vere erat paterfamilias, autmans se esse filiumfamilias, jure militari testamentum condat, ad heredem legitimum bona paterna, ad scriptum castrensia pertinebunt.

Erranti circa statum proprium testandi facultas denegatur.

Legatus, qui se hostium servum esse credidit, etiam testandi facultate caret.

Deportatus testamentum facere nequit.

Unde neque legatum, neque fideicommissum relinquere potest.

Appellans à sententia deportationis prolata testamentum facere non prohibetur.

Deportatus à Præfide Provinciæ ante comprobationem Principis retinet jus testandi.

Præfectus Prætorius deportandi facultatem habet.

Eadem facultate fungitur, qui gerit vices Præfecti Prætorij.

Præfectus urbis similiter deportandi potestate gaudet.

Per sententiam prolatam à Præfecto Prætorio statim civitas amittitur, & testamentum annullatur.

Idem dicimus de sententia Præfecti urbis, nisi ab ea appelletur.

Ante, & post confirmationem Principis potest à sententia Præfidis appellari.

- 19 Præses Provinciæ nequit (inconsulto Principe) sententiam deportationis exequi.
- 20 Similiter non poterit (inconsulto Principe) executioni mandare sententiam capitalem prolatam contra Decuriones, vel eorum filios.
- 21 Deportato, & præsentia, & futura bona confiscantur.
- 22 Inspecto jure novissimo, non fit locus fisco, quando deportatus ascendentes, & descendentes habet.

DE INCERTITUDINE CIR- ca proprium, & testatoris statum.

Ad Eundem J. C. Ulpian in d. l. 1. in principio hoc nostro titulo, & ad J. C. Paulum lib. 59. ad edictum in l. qui hereditatem 19. ff. de acquirend. hereditate.

- I**NCERTUS de delatione hereditatis eam adire nequit.
- 2 Magni ponderis agitur quæstio, utrum scilicet incertus de statu testatoris possit adire hereditatem? Negantium adlubescit assertio.
- 3 Incerto de statu proprio nihil est, quod aditionem impediatur.
- 4 Dubitans circa vires testamenti hereditatem adire nequit.
- 5 Incertus, an mulier testatoris sit prægnans, similiter adire non potest.
- 6 Qui dubitat, purene, an conditionaliter sit institutus, non potest adire.
- 7 Incertus, an conditio, sub qua institutus est, sit impleta, inutiliter adit.
- 8 Idem dicendum est de incerto circa partem, in qua institutus est.
- 9 Dubius de morte testatoris hereditatem adire prohibetur.
- 10 Incertitudo circa causam adeundi impedit aditionem.
- 11 Dubitans, an possit adire, non potest repudiare.
- 12 Qui certus est sibi, & testamentariam, & legitimam hereditatem competere, si illam repudiet, istam repudiare non censetur.
- 13 Si vero legitimam repudiet, utramque repudiare præsumitur.
- 14 Incertus, an institutionis, an substitutionis jure sibi competat hereditas, non potest adire.
- 15 Quandiu institutus admitti potest, substituto locus non fit.

DE

DE PERSONIS, A quibus fideicommissum re- linqui potest.

Ad 7. C. Ulp. in d. l. 1. à § sciendum usque ad finem.

FIDEICOMMISSUM vel est universale, vel
particulare.

Universale dicitur, quando heres gravatur totam he-
reditatem, vel ejus partem restituere.

Particulare vero, quando aliquis rem particularem
restituere gravatur.

Quænam differentia consideretur in fideicommissis
inter jus novum, & antiquum? Quærenti expo-
nam.

Fideicommissa universalia à solo herede relinqui pos-
sunt.

Particularia vero à quibuscumque personis relinquuntur.

Ut autem aliquis fideicommissum gravetur, debet commodum accipere, vel dū
ei datur, vel dum ei non adimitur.

Tale commodum debet obvenire gravato morte testatoris.

A donatario inter vivos non potest fideicommissum relinqui

Commodum requisitum ad inducendum gravamen debet esse pecunia æstima-
bile.

Ad inducendum fideicommissum requiritur, quod commodum proveniat ex ju-
dicio testatoris.

Amplius requiritur, quod tale commodum emanet ex bonis, & patrimonio de-
functi.

Pater non potest relinquere fideicommissum à substituto filij exheredati.

Quod etiam procedit casu, quo filio exheredato legatum relinquitur.

Ab herede legitimo filij exheredati non potest fideicommissum relin-
qui.

Herodem testamentarium posse fideicommissum gravari, nemo dubi-
tat.

Herodem legitimum posse fideicommissum gravari, nemo est, quem la-
reat.

A substituto vulgari posse fideicommissum relinqui, extra dubium est.

Idem dicimus de substituto pupillari.

Heres legitimus filij impuberis fideicommissum gravari potest.

Posthumi ab intestato succedentes possunt fideicommissum gravari.

Ad 7. C. Gayum lib. 1. fideicom. in l. ex filio præterito 2 & ad 7. C. Ulp. lib. 1. si deicom. in l. si mulier 3. & ad Paul. lib. 4. sentent. in l. à patre 4 ff. hoc nostro titulo.

1
2
3
4
5

X filio præterito, licet suus heres sit, fideicommissum relinqui non potest.

Ab eo, cui relinquitur servus cum onere manumittendi, fideicommissi non potest.

Ex quocunque debitore fideicommissum utiliter relinquitur.

Quando filius familias, vel servus instituitur, potest à patre, vel domino fideicommissum relinqui.

Si tamen filius ante aditionem hereditatis fuerit emancipatus, vel servus manumissus, nec pater ad gravamen tenetur, nec dominus.

6 Uxor potest fideicommissio gravare maritum, quem a restitutione dotis per acceptilationem liberavit.

7 Ab eo, cui debitum legatur, fideicommissum relinqui non potest.

Ad 7. C. Ulpian. lib. 1. fideicom. in l. si fuerit 5. & ad Paulum lib. 1. si deicom. in l. sed etsi 6. hoc nostro titulo.

1
2
3
4

LEGATARIUM, & fideicommissarium posse gravari fideicommissio, nemo est, qui dubitet.

Ab herede heredis, vel legatarij fideicommissi posse defendimus.

Fideicommissum nominatim relictum ab herede testamentario, non debetur ab herede legitimo ab intestato succedente.

Contrarium tamen dicendum, si per verba generalia a quocunque herede relinquatur.

DE PERSONIS, QUIBUS EX testamento capere prohibetur.

Ad 7. C. Ulpian. lib. 1. fideicom. in l. si deportati 7. hoc nostro titulo.

1
2
3
4
5

QUI ex testamento capere non potest, vel est incapax simpliciter, vel secundum quid.

Simpliciter dicitur incapax ille, cum quo testamenti factio non est.

Incapax secundum quid dicitur ille, qui etsi testamenti factionem habeat, attamen ob aliquam causam non potest sibi relictum retinere.

Damnati in metallum, & servi poenæ sunt simpliciter incapaces.

5 Incapaces secundum quid propriè dicuntur indigni.

6 Quidquid

- 6 Quidquid indignis relinquatur mero jure valet, etsi postea auferatur à filio.
- 7 Deportatus est absolute, & simpliciter incapax.
- 8 Ex testamento tamen militis accipere non prohibetur.
- 9 Illi tantummodo servis possum legare, cum quorum dominis testamenti factio est.
- 10 Filius spurius respectu testamenti paterni est omnino incapax.
- 11 Clerici, & Monachi erant antiquitus incapaces.
- 12 Filij naturales solum tempore Constantini erant incapaces.
- 13 Quid postea eis permetteretur accipere, in certamine dicam.
- 14 Hæretici sunt absolutè, & simpliciter incapaces capiendi ex testamento.
- 15 Idem de Apostatis constanter asserimus.
- 16 Hoc non solum dicimus de Hæreticis, vel Apostatis notorijs, sed etiam de occultis.
- 17 Si Hæreticus, vel Apostata fuerit per Apostolicos Inquisitores Ecclesiæ reconciliatus, ex testamento capere non prohibetur.

QUOMODO FIDEICOM- missa præstari debeant.

*Ad J. C. Paulum lib. 7. fideicom. in l. si legatarius 8. & ad J. C. Mæ-
tianum lib. 2. fideicom. in l. si ita 9. ff. hoc nostro titulo.*

- 1 **L**EGATARIUS gravatus onere præstandi fideicom.
non potest compelli ad agnoscendum.
- 2 Si tamen legatum agnoscat, ad restitutionem cogetur.
- 3 Legatarius recusans agnoscere legatum, tenetur cedere fideicommissario actionem, quam habebat contra heredem.
- 4 Utilisne erit istiusmodi cessio? Quidni?
- 5 Quid autem si legatarius repudiet legatum? Cessionem actionis inutilem esse defendimus.
- 6 Si lis fuerit amissa culpa legatarij, tenebitur iste de periculo litis.
- 7 Servo heredis inutiliter fideicommissum relinquatur.
- 8 Legatum servo proprio relictum corrumpit, si ei non relinquatur libertas.
- 9 Si autem servus fuerit extraneo legatus, sustinebitur legatum relictum servo.
- 10 Patre, vel domino instituto, inutiliter filio, vel servo legatur.
- 11 Hoc tamen procedit attento tempore digestorum.
- 12 Contrarium tamen dicendum de jure Codicis, & de jure nostro regio.
- 13 Si fideicommissum relinquatur per verba generalia, etiam tenebitur uxor, si ex defectu consanguineorum usque ad 10. gradum succedat in bonis mariti.

QUI-

QUIBUS VERBIS

fideicommissa relinquuntur.

Ad *J. C. Ulp. lib. 2. fideicom. in l. fideicommiss. 11. in principio,*
& *§. 1. cum sequenti, usque ad §. si rem 12 exclusive.*

- 1 IDEICOMMISSA quocunque idiomate re-
linqui valent.
- 2 Exemplum, quod testator fecit se præparans ad te-
standum, neque valet, ut codicillus.
- 3 Verba commendataria fideicommissum non indu-
cunt.
- 4 Si heres gravetur de restituenda portione sua alteri co-
heredi, accepta ab eo certa quantitate, statim pro ea
agere potest.
- 5 Quid, si coheres quantitatem offerat? Gravatum com-
pellere potest ad restitutionem portionis.
- 6 In his terminis duplex datur fideicommissum, in portione unum, in quantitate
alterum.
- 7 Per hæc verba, *Sufficiant tibi vineæ*, vel *Contentus estotali re*, fideicom-
missum inducitur.
- 8 Fideicommissum, vel legatum in hunc modum relictum, *Nisi heres noluerit*,
validum esse affirmamus.
- 9 Neque legatum, neque fideicommissum relinquere potest sub conditione, *Si he-
res voluerit*.
- 10 Si tamen relinquatur, *Cum heres voluerit*, substinetur.
- 11 Institutio heredis nequit pendere ex aliena voluntate.
- 12 Idem in legato, & fideicommissis defendimus.
- 13 Legatum autem, *Si legatarius voluerit*, validum esse tenemus.
- 14 Institutio facta, *Si heres voluerit*, non infirmatur.
- 15 Hæc verbar, *Te, fili, rogo, ut prædia hereditaria ita dirigas, & cures, ut ad
filios tuos perveniant*, fideicom. inducunt.
- 16 Fideicommissum relictum filio, *Si morte patris sui juris efficiatur*, statim de-
betur, si filius per emancipationem exeat à patria potestate.
- 17 Si à patre herede instituto, per hæc verba fideicommittatur, *Volo ad eum per-
tinere*, fideicom. differtur ad tempus, quo filius sui juris factus fuerit.

QUI

QUI

QUIBUS MODIS REVOCE- tur legatum.

*Ad Eum d. J.C. Ulp. in d. l. fideicom. 11. §. si rem 12. & §. ergo 13.
hoc nostro titulo.*

- 1 **L**E G A T A, & fideicommissa nuda voluntate ad-
mi possunt.
- 2 Legatum, vel revocatur expresse, vel tacite.
- 3 Expresse, quando verbis testatoris, vel in testamen-
to, vel in Codicillis ademptio declaratur.
- 4 Tacite adinitur legatum, quando non ex verbis, sed
ex aliquo facto detegitur voluntas testatoris.
- 5 Per revocationem expresse legatum ipso jure extin-
guitur.
- 6 Legatum censetur extinctum per alienationem vo-
luntariam rei legatae.
- 7 Illa dicitur alienatio voluntaria, quae fit ex titulo lucrativo.
- 8 Donationem esse alienationem voluntariam in proptulo est.
- 9 Per alienationem necessariam non extinguitur legatum.
- 10 Venditionem esse alienationem necessariam firmiter asserimus.
- 11 Idem dicimus de alienatione ex obligatione antidotali.
- 12 Quando solum pars rei voluntarie alienatur, quoad illam tantummodo extin-
guitur legatum.
- 13 Per alienationem voluntariam, etiam non secuta traditione, extinguitur lega-
tum.
- 14 Per alienationem voluntariam extinguitur legatum etiam ad causas pias reli-
ctum.
- 15 Idem dicimus de legato libertatis.
- 16 Eodem modo procedit legatum relictum conjunctae personae.
- 17 Donatio causa mortis etiam per voluntariam alienationem censetur extin-
cta.
- 18 Magna dubitatio est, utrum per alienationem voluntariam censetur
legatum extinctum, quando alienatio fuit inutilis? Asserentibus adscri-
bimus.
- 19 Quid autem, si rem voluntarie alienatam testator redemerit? Legatum non re-
viviscit.
- 20 Extincto legato per alienationem voluntariam respectu rei principalis, etiam
quoad accessoria censetur extinctum.
- 21 Per exactorem debiti extinguitur legatum nominis.

22 Post

909

22 Post alienationem voluntariam rei legatae competit legatario onus probandi.

23 Si vero alienatio fuerit necessaria, onus probandi competit heredi.

QUÆNAM RES LEGARI possunt.

Ad Eundem J. C. Ulpian in d. l. fideicom. §. si quis illicitè usque ad §. interdum exclusivè.

MARMORA, columnæ, & similia, quæ ædificijs inhærent, legari non possunt.

Nec istiusmodi legati æstimatio debetur.

Si tamen res ab ædibus separata legetur, & postea ædibus adjungatur, æstimatio debetur.

Etiam destructo ædificio non debetur legatum rerum adjunctarum.

Si vero ædificium fuerit illicitum, illi adjuncta legari non prohibetur.

Fideicommissum de præstanda fœnori certa pecuniæ quantitate validum est.

7 Heres non poterit cautionem exigere à tali fideicommissario debitore.

8 Usuræ licitæ nullo jure prohibentur.

9 De jure nostro regio usura valida est, *De seis. §. hunc quanto per cento.*

10 Heres inter terminis suprapositis non poterit statim pecuniam repetere.

11 Quando alieno servo legatur militia, debetur domino æstimatio.

12 Hoc tamen procedit, si testator sciat legatarium esse servum.

13 Quando testator, qui legavit decem, disposuit, quod si legatarius ea perdidisset, rursus præstarentur, de validitate secundi fideicommissi, nihil est, quod dubitemus.

14 Heres præstando prima decem non potest cautionem exigere à legatario.

15 Si legatarius perdidit, non tenetur heres ei restituere decem amplius, quam semel.

16 Heres nequit in infinitum gravari.

17 Fideicommissum relictum animo compensandi, si compensatio non sequatur, non debetur.

QUO-

QUOMODO TENEANTUR heredes pro legato individuo.

Ad Eumdem. Ulp. in d. l. fideicom. 11. § si in opere 23. usque ad finem.

1
2
3
4
5

H E R E D E S gravati de faciendo opere alicui civitati tenentur in solidum.
Pro obligatione constituendi servitutem, quicumque in solidum tenetur.
Idem dicimus de obligatione faciendi statuum.
Celebris, ac difficilis insurgit disceptatio, utrum scilicet obligatus ad factum teneatur præcisè facere? Affirmantibus adstipulamur.
Obligatus ad factum non liberatur præstando interesse, si factum possit adimpleri, & creditoris

interfit adimpleri.

6 Sed si factum adimpleri non possit, æstimatio præstabitur.

AD QUEM PERTINEAT electio, quando datur incertitudo circa rem legatam.

Ad J. C. Valentem lib. 11. fideicom. in l. sthicus 12. & ad J. C. Matianum lib. 2. in l. si sic locutus 13. hoc nostro titulo.

1
2
3
4
5
6
7
8

Q U A N D O testator servo proprio libertatem relinquit, & ab herede rogat, ut eum doceat artificium, de validitate fideicommissi non dubitamus.
Legatum de re incerta nullum esse asseveramus.
Sed quid, si materia sit favorabilis, & legatum verificari possit? Pro illius validitate pugnabimus.
Qui neque fundum, neque domum habet, inutiliter fundum, vel domum legat.
Qui tamen hominem non habet, utiliter hominem legat.

6 Si circa personam legatarij detur omnimoda incertitudo, evanescit legatum.

7 Testator fundos, vel domos habens, valide fundum, vel domum legat.

8 Si legatum in his terminis fuerit relictum per damnationem heredi competet electio.

- 9 Sed si fuerit per vendicationem relictum, electio erit legatarij.
- 10 Cum autem servus generaliter legatur ab eo, qui nullum servum habet, electio erit heredis.
- 11 Si testator plures habens sthicos, sthicum legaverit, valebit legatum, & erit electio heredis.
- 12 Legatum incertum in materia dotis iudicis arbitrio certificatur.
- 13 Idem dicimus in legato alimentorum.
- 14 In legatis alternativis electio est illius, in quem testatoris verba diriguntur.
- 15 Si legentur nummi certi in quantitate, in qualitate vero incerti, heres poterit exiguiore praeferre, inspecto tamen testatoris usu, & regionis consuetudine.
- 16 Si testator gravaverit heredem, ut servum doceat artificium, officio iudicis verificabitur legatum.
- 17 Officium differre ab artificio, nemo est, qui non videat.
- 18 Si sic locutus fuerit testator, *Heres meus Titio fundum dato, & Seyo hoc amplius decem*, utrumque legatarium esse respectu fundi non dubitamus.
- 19 Seyus in his terminis ultra dimidiam partem fundi percipere potest.

DE LEGATIS RELICTIS sub conditione, quae à jure re- jicitur.

Ad J. C. Gayum lib. 1. fideicom. in l. non dubium 14. hoc nostro titulo.

- 1 **C**ONDITIO impeditiva matrimonij pro non scripta habetur.
- 2 Si Titio relinquatur legatum sub conditione, *Si Seya non nupserit*, talis conditio non remittitur.
- 3 Si uxori legetur sub conditione, *Si non nupserit*, & gravetur restituere tale legatum, etiamsi nupserit, tenetur illud restituere.
- 4 Heres institutus sub conditione jurandi, quanvis, remisso juramento, ad hereditatem admittatur, legata, & fideicommissa in testamento relicta praestare tenetur.
- 5 Magna difficultas est, utrum obligatio injuncta maneat conditionalis, an modalis? Modalem manere defendimus.

DE

18
14(25)

DE LEGATO DIFFICILIS Traditionis.

*Ad Eundem J.C. Gay. in § fin. d. l. non dubium 14. & ad Metianum
lib. 1. fideicom. in l. heres 15. hoc nostro titulo.*

1
2
3
4

I res aliena legata præstari nequit, quia à domino facile non potest comparari, æstimatio ejus debetur.
Sed, si dominus in modico pretio eam vendere intendat, heres justa æstimatione satisfacit.
Quæ sunt in profundo maris, legari possunt.
Ad earum præstationem tenetur heres, quandoque apparuerint.

CONIMBRICÆ.

Ex Typ. in REGALI ARTIUM COLLEGIO Soc. JESU. Anno Domini 1716.

SALVATORE,

Ut per
In hoc librario
Directus, Faciens, & Patrocinatus.
D. V. O. S.

DE LEGATO DIFFICILIS

Traditionis.

Ab Fundem P.C. Gaj. in 2. l. non habim. l. 4. c. ad Martianum

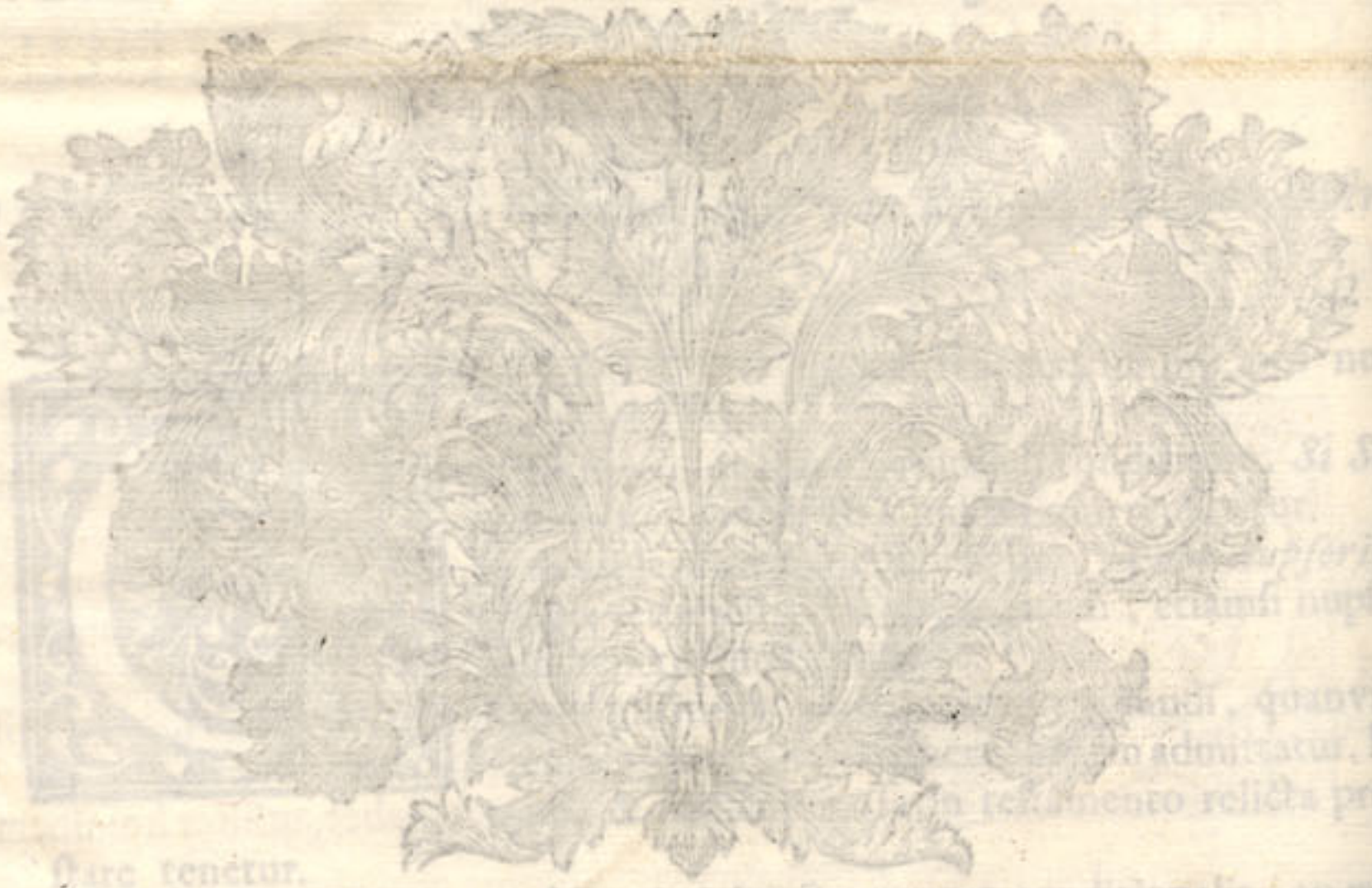
omino a suis legat. praxi acquit, quis a domino
facile non potest comparari; estimatio eius debe
sed, si dominus in modico pretio cum vendere inten
dit, heres iusta estimatione satisfaci
Que sunt in profundo maris legari possunt.
Ad eam traditionem tenent heres, quandoque
apparetur.

CONIMBRICÆ.

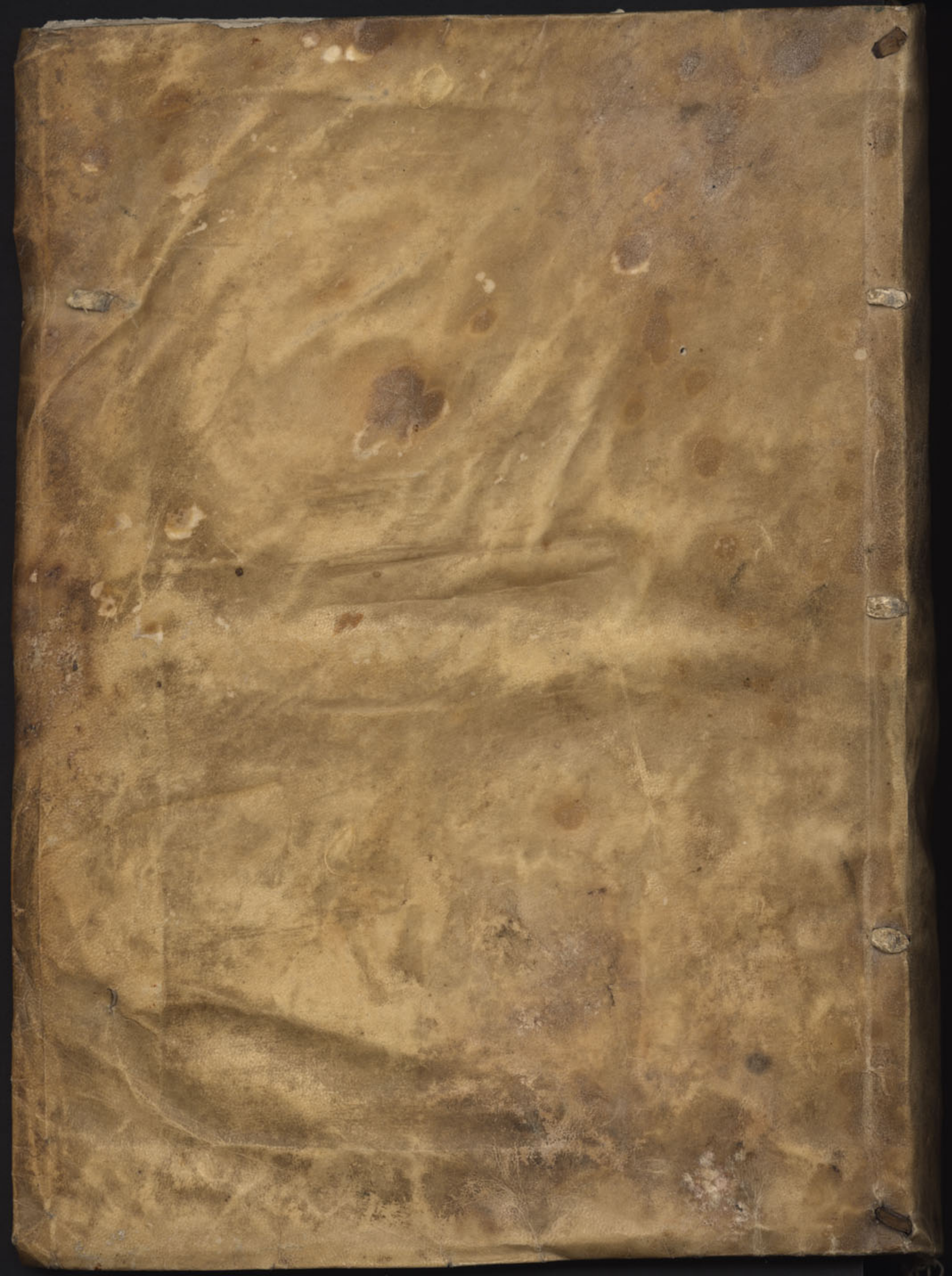
Rex in REGALI ARTHUM COLLEGIO Soc. JESU. Anno Domini 1716.

sub conditione, que a jure re-

pare tenetur.
Magna difficultas est, utrum obligatio injuncta maneat conditionalis, an no
dalis? Modicum in aure defendimus.

DE

10
528
X

Conclusions
de
M. de
Villars